

Spis treści

Przedmowa do dziesiątego wydania	V
Wykaz skrótów	XIX
Wykaz literatury	XXIII
Część I. Ogólne wiadomości o prawie rzeczowym	1
Rozdział I. Wieloznaczność pojęcia „prawo rzeczowe”	1
§ 1. Prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym	1
§ 2. Instytucje prawa rzeczowego	2
§ 3. Źródła prawa rzeczowego (prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym)	3
Rozdział II. Podmiotowe prawa rzeczowe	6
§ 4. Pojęcie i ogólne cechy podmiotowych praw rzeczowych	6
§ 5. Bezwzględny charakter praw rzeczowych	7
§ 6. Elementy zobowiązaniowe w strukturze stosunku prawnorzecowego	10
§ 7. Rozszerzona skuteczność praw względnych – ogólna konfrontacja z podmiotowymi prawami rzeczowymi	12
§ 8. Rodzaje praw rzeczowych	14
§ 9. <i>Numerus clausus</i> praw rzeczowych	17
§ 10. Jawność praw rzeczowych	18
Rozdział III. Przedmioty praw rzeczowych	24
§ 11. Ogólne określenie przedmiotu stosunków cywilnoprawnych	24
§ 12. Rzeczy jako przedmioty stosunków prawnorzeczowych i podmiotowych praw rzeczowych	25
I. Uwagi wstępne	25
II. Pojęcie rzeczy	25
III. Rodzaje rzeczy	26
1. Rzeczy w obrocie, rzeczy wyłączone z obrotu i rzeczy ograniczone w obrocie	26
2. Nieruchomości i rzeczy ruchome	27
3. Rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości	29
4. Rzeczy podzielne i niepodzielne	30
IV. Części składowe rzeczy	30
V. Przynależności rzeczy	32
VI. Pożytki	33
§ 13. Przedmiotowy status prawny przedsiębiorstw	34
§ 14. Przedmiotowy status prawny gospodarstw rolnych	36

§ 15. Problematyka przedmiotów materialnych niebędących rzeczami	37
I. Uwagi wstępne	37
II. Problematyka złóż kopalin	37
III. Problematyka wód	38
IV. Problematyka zwierząt	39
§ 16. Dobra niematerialne – w kontekście stosunków prawnorzeczowych	40
§ 17. Prawa majątkowe jako przedmiot stosunków prawnorzeczowych	41
§ 18. Pieniądze i papiery wartościowe	41
I. Pieniądze	41
II. Papiery wartościowe	42
Część II. Prawo własności	43
Rozdział IV. Pojęcie, funkcja ustrojowa i współczesna stratyfikacja własności ..	43
§ 19. Własność w ujęciu ekonomicznym	43
§ 20. Własność w ujęciu prawnym	44
I. Uwagi wstępne	44
II. Konstytucyjne pojmowanie własności	44
III. Własność w ujęciu Kodeksu cywilnego	45
IV. Próby poszerzenia cywilistycznego pojęcia własności	46
§ 21. Pojęcie mienia w Kodeksie cywilnym	46
§ 22. Ustrojowa funkcja własności	47
§ 23. Współczesna stratyfikacja własności	48
I. Wiodące znaczenie własności prywatnej	48
II. Własność państwowa	50
1. Uwagi wstępne	50
2. Własność Skarbu Państwa	50
3. Własność innych państwowych osób prawnych	53
III. Własność samorządowa	54
1. Uwagi wstępne	54
2. Własność komunalna	54
3. Własność powiatowa	56
4. Własność wojewódzka	56
IV. Własność spółdzielcza	57
V. Własność organizacji społecznych	57
VI. Własność kościelna	58
VII. Własność osobista	58
Rozdział V. Treść i wykonywanie prawa własności	60
§ 24. Ogólna charakterystyka prawa własności	60
§ 25. Treść prawa własności w ujęciu pozytywnym	62
I. Uwagi wstępne	62
II. Posiadanie rzeczy	63
III. Korzystanie z rzeczy	64
1. Ogólne uwagi wstępne	64
2. Uprawnienie do używania rzeczy	64
3. Uprawnienie do pobierania pożytków z rzeczy	65
4. Uprawnienie do pobierania innych dochodów z rzeczy	66
5. Uprawnienie do zużycia i przetworzenia rzeczy	66

IV. Rozporządzanie rzeczą	67
1. Ogólne uwagi wstępne	67
2. Przeniesienie własności	67
3. Obciążenie własności	68
4. Zniesienie prawa własności	69
§ 26. Bezwzględny charakter prawa własności (negatywne ujęcie własności) ...	70
§ 27. Granice prawa własności	70
I. Uwagi wstępne	70
II. Granice określone ustawą	72
III. Klauzula zasad współżycia społecznego	73
IV. Klauzula społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa	74
Rozdział VI. Własność nieruchomości – ustawowe granice treści	
i wykonywania własności	76
§ 28. Przestrzenne granice własności nieruchomości	76
I. Uwagi wstępne	76
II. Geodezyjne oznaczenie nieruchomości	77
III. Pionowy zasięg własności nieruchomości gruntowych	78
1. Ogólna regulacja kodeksowa	78
2. Regulacja prawa wodnego	79
3. Regulacja prawa geologicznego i górniczego	80
4. Zasięg własności w pionowej przestrzeni nad powierzchnią gruntu	81
§ 29. Regulacja prawa sąsiedzkiego	81
I. Uwagi wstępne	81
II. Ograniczenie dopuszczalnych imisji pośrednich	83
1. Powszechna regulacja art. 144 KC	83
2. Zakaz prowadzenia robót ziemnych grożących nieruchomościom sąsiednim utratą oparcia	84
III. Służebności w stosunkach sąsiedzkich	85
1. Służebność drogi koniecznej	85
2. Służebności ustanowione w związku z przekroczeniem granic gruntu sąsiedniego przy wznoszeniu budynku	86
IV. Problem granic gruntów sąsiednich	87
V. Określenie sposobu korzystania z przygranicznych pasów gruntu	88
§ 30. Pozakodeksowa regulacja treści i wykonywania własności nieruchomości	89
I. Uwagi wstępne	89
II. Regulacja planowania i zagospodarowania przestrzennego	90
III. Regulacja ochrony gruntów rolnych i leśnych	91
IV. Regulacja gospodarki nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi	92
V. Regulacja gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	93
Rozdział VII. Nabycie i utrata własności	95
§ 31. Ogólna charakterystyka nabycia i utraty własności	95
I. Ogólne uwagi wstępne	95
II. Pierwotne i pochodne nabycie własności	97

III. Nabycie a utrata własności	98
§ 32. Przeniesienie własności	99
I. Wprowadzenie	99
II. Przeniesienie własności w trybie umowy zobowiązująco- -rozporządzającej	101
1. Uwagi wstępne	101
2. Rodzaje umów zobowiązująco-rozporządzających	102
3. Podwójne skutki umowy; wyjątki	103
4. Przeniesienie własności <i>solo consensu</i> ; wyjątki	105
5. Przeniesienie własności rzeczy oznaczonych co do tożsamości	106
6. Przeniesienie własności rzeczy oznaczonych co do gatunku i rzeczy przyszłych	107
III. Przeniesienie własności dla wykonania uprzedniego zobowiązania	108
1. Uwagi wstępne	108
2. Kauzalność rozporządzenia	108
3. Źródła zobowiązania do przeniesienia własności	109
4. Realizacja zobowiązania	110
§ 33. Przewłaszczenie na zabezpieczenie	110
I. Uwagi wstępne	110
II. Dopuszczalność przeniesienia własności dla zabezpieczenia wierzytelności	111
III. Treść umowy	112
IV. Miejsce przewłaszczenia na zabezpieczenie w systemie umów przeniesienia własności	113
§ 34. Rozporządzanie rzeczą przez osobę nieuprawnioną	113
I. Uwagi wstępne	113
II. Nabycie własności nieruchomości w warunkach rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych – odesłanie	114
III. Nabycie własności rzeczy ruchomej od osoby nieuprawnionej	115
1. Wprowadzenie	115
2. Nabycie własności rzeczy powierzonych zbywcy przez właściciela	115
3. Nabycie własności rzeczy zgubionych, skradzionych lub w inny sposób utraconych przez właściciela	116
4. Nabycie pieniędzy, dokumentów na okaziciela i rzeczy objętych urzędową licytacją publiczną lub postępowaniem egzekucyjnym ...	116
5. Charakter prawny nabycia własności	117
§ 35. Zasiedzenie jako sposób nabycia własności	117
I. Uwagi wstępne	117
II. Przedmiot zasiedzenia	118
III. Zasiedzenie nieruchomości – uwagi ogólne	119
IV. Zasiedzenie rzeczy ruchomych – uwagi ogólne	119
V. Przesłanki zasiedzenia	119
1. Posiadanie samoistne	119
2. Ciągłość posiadania	120
3. Znaczenie dobrej i złej wiary	120
4. Upływ terminu zasiedzenia	121
VI. Skutki zasiedzenia; stwierdzenie zasiedzenia	122
§ 36. Inne sposoby nabycia własności	123
I. Uwagi wstępne	123

II. Nabycie własności niczyjej rzeczy ruchomej	123
III. Znalezienie rzeczy i jego skutki	124
IV. Nabycie własności pożytków naturalnych rzeczy	125
V. Połączenie, pomieszczenie i przetworzenie rzeczy	126
Rozdział VIII. Obrót nieruchomościami	127
§ 37. Kodeksowe zasady przeniesienia własności nieruchomości	127
I. Uwagi wstępne	127
II. Zakaz zastrzegania warunku i terminu w obrocie nieruchomościami ..	128
III. Wymóg formy aktu notarialnego	130
IV. Materialna i formalna kauzalność przeniesienia własności nieruchomości	130
§ 38. Znaczenie wpisu do księgi wieczystej	131
§ 39. Podział nieruchomości w toku czynności obrotu	132
§ 40. Przeniesienie własności nieruchomości według ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	133
§ 41. Zbywanie nieruchomości skarbowych i samorządowych według ustawy o gospodarce nieruchomościami	135
§ 42. Zbywanie nieruchomości według ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	138
Rozdział IX. Ochrona własności	139
§ 43. Ogólna charakterystyka ochrony własności	139
I. Bezwzględny charakter prawa własności – przypomnienie	139
II. Ochrona konstytucyjna	140
III. Prawnorzeczowa ochrona własności	140
IV. Proceduralne instrumenty ustalenia prawa własności	141
V. Ochrona posesoryjna – odesłanie	142
§ 44. Roszczenie windykacyjne	142
I. Określenie roszczenia windykacyjnego	142
II. Legitymacja czynna	144
III. Dowód własności	144
III. Legitymacja bierna	145
IV. Obrona pozwanego	145
§ 45. Uzupelniające roszczenia właściciela	145
I. Ogólna charakterystyka roszczeń; rodzaje roszczeń uzupełniających ..	145
II. Sytuacja prawna posiadacza w dobrej wierze	147
III. Odpowiedzialność posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego	147
IV. Sytuacja prawna posiadacza w złej wierze	148
§ 46. Przeciwnstawne roszczenia posiadacza o zwrot nakładów	148
I. Ogólne uwagi wstępne	148
II. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze	149
III. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego	150
IV. Roszczenia posiadacza w złej wierze	150
§ 47. Roszczenie negatywne	150
I. Ogólna charakterystyka roszczenia	150
II. Treść i odmiany roszczenia negatywnego	151

III. Legitymacja czynna i bierna	152
§ 48. Roszczenia związane ze wzniesieniem budowli na cudzym gruncie	152
I. Ogólne uwagi wstępne	152
II. Roszczenie posiadacza gruntu	153
III. Roszczenie właściciela	154
Rozdział X. Współwłasność	156
§ 49. Określenie współwłasności	156
I. Ogólne cechy współwłasności	156
II. Źródła współwłasności	158
III. Współwłasność rzeczy a wspólność praw majątkowych	159
IV. Wspólność mienia	159
V. Współwłasność w częściach ułamkowych a współwłasność łączna	160
§ 50. Istota współwłasności	162
I. Wspólne prawo własności – jego obraz zewnętrzny i struktura wewnętrzna	162
II. Pojęcie i znaczenie prawne udziału we współwłasności	164
III. Metoda regulacji stosunków pomiędzy współwłaścicielami w wewnętrznym stosunku współwłasności	167
§ 51. Zarząd rzeczą wspólną	168
I. Uwagi wstępne	168
II. Zarząd ustawowy	168
III. Zarząd umowny	169
IV. Zarząd sądowy	170
§ 52. Współposiadanie i korzystanie z rzeczy wspólnej	171
I. Uwagi wstępne	171
II. Ustawowy model współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej ...	172
III. Regulacja umowna	173
IV. Sądowe określenie sposobu korzystania z rzeczy wspólnej	174
§ 53. Pobieranie pożytków i ponoszenie ciężarów związanych z rzeczą wspólną	175
§ 54. Czynności zachowawcze współwłaścicieli	176
§ 55. Zniesienie współwłasności	176
I. Roszczenie o zniesienie współwłasności	176
II. Tryb zniesienia współwłasności	177
III. Sposoby zniesienia współwłasności	178
1. Podział rzeczy	178
2. Przyznanie rzeczy na własność jednemu ze współwłaścicieli	179
3. Sprzedaż rzeczy wspólnej	179
§ 56. Zniesienie współwłasności gospodarstw rolnych	180
Rozdział XI. Odrębna własność lokali	183
§ 57. Konstrukcja prawna odrębnej własności lokalu	183
I. Uwagi wstępne	183
II. Przedmiot własności	184
III. Udział we współwłasności nieruchomości wspólnej – współwłasność „przymusowa” nieruchomości wspólnej	185
IV. Istota odrębnej własności lokalu	186

§ 58. Ustanowienie odrębnej własności lokalu	187
I. Uwagi wstępne	187
II. Umowne ustanowienie odrębnej własności lokalu	188
1. Regulacja ustawy o własności lokali	188
2. Regulacja ustawy deweloperskiej	189
3. Regulacja ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych	189
III. Ustanowienie odrębnej własności lokalu w drodze jednostronnej czynności prawnej	190
IV. Ustanowienie odrębnej własności lokalu na podstawie orzeczenia sądu	191
§ 59. Wspólnota mieszkaniowa właścicieli lokali	191
§ 60. Prawa i obowiązki właścicieli lokali	192
§ 61. Zarząd nieruchomością wspólną	193
§ 62. Odrębna własność lokali w stosunkach spółdzielczości mieszkaniowej	194
Część III. Użytkowanie wieczyste	197
Rozdział XII. Geneza, funkcja i przyszłość prawa użytkowania wieczystego	197
§ 63. Zamieszczenie użytkowania wieczystego w katalogu praw rzeczowych – początki i rozwój regulacji prawnej	197
§ 64. Funkcja użytkowania wieczystego	198
§ 65. O przyszłości użytkowania wieczystego	199
Rozdział XIII. Przedmiot, treść i charakter prawa użytkowania wieczystego	201
§ 66. Przedmiot prawa użytkowania wieczystego	201
I. „Tereny państwowe” jako pierwotny przedmiot użytkowania wieczystego – ogólne przypomnienie historyczne	201
II. Grunty skarbowe i samorządowe jako współczesny przedmiot użytkowania wieczystego	202
III. Grunty niezabudowane i zabudowane	204
§ 67. Charakter i treść prawa użytkowania wieczystego	204
§ 68. Związane z użytkowaniem wieczystym prawo odrębnej własności budynków	205
§ 69. Terminowy charakter użytkowania wieczystego	206
§ 70. Odpłatny charakter użytkowania wieczystego	207
§ 71. Ochrona prawa użytkowania wieczystego	207
Rozdział XIV. Powstanie i wygaśnięcie użytkowania wieczystego	209
§ 72. Powstanie użytkowania wieczystego	209
I. Ogólne uwagi wstępne	209
II. Umowa o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste	209
1. Wybór użytkownika wieczystego	209
2. Zawarcie umowy; forma i treść umowy	210
III. Wpis do księgi wieczystej	212
§ 73. Wygaśnięcie użytkowania wieczystego	212
I. Ogólne przyczyny wygaśnięcia użytkowania wieczystego	212
II. Rozwiązanie użytkowania wieczystego w trybie przymusowym	213
III. Skutki wygaśnięcia użytkowania wieczystego	213
§ 74. Nabycie prawa własności gruntu przez użytkownika wieczystego	214

Część IV. Ograniczone prawa rzeczowe	217
Rozdział XV. Ograniczone prawa rzeczowe – przepisy ogólne	217
§ 75. Ogólna charakterystyka ograniczonych praw rzeczowych	217
I. Pojęcie ograniczonych praw rzeczowych	217
II. Zamknięty katalog ograniczonych praw rzeczowych	218
III. Przedmiot ograniczonych praw rzeczowych	219
IV. Treść ograniczonych praw rzeczowych – spostrzeżenia ogólne	220
V. Samoistne i akcesoryjne oraz związane prawa rzeczowe ograniczone	221
§ 76. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych	221
I. Umowne ustanowienie ograniczonych praw rzeczowych	221
II. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych z mocy samego prawa	223
III. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych na podstawie orzeczenia sądowego	224
IV. Powstanie ograniczonych praw rzeczowych na podstawie decyzji administracyjnej	224
§ 77. Zmiana treści ograniczonych praw rzeczowych	224
§ 78. Przeniesienie ograniczonych praw rzeczowych	225
§ 79. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych	226
I. Kolizja ograniczonych praw rzeczowych	226
II. Pierwszeństwo praw wpisanych do księgi wieczystej	227
III. Pierwszeństwo innych ograniczonych praw rzeczowych	228
IV. Zmiana pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych	228
§ 80. Wygaśnięcie ograniczonych praw rzeczowych	229
I. Zrzeczenie się prawa	229
II. Konfuzja	229
III. Inne źródła wygaśnięcia ograniczonych praw rzeczowych	230
§ 81. Ochrona ograniczonych praw rzeczowych	230
Rozdział XVI. Użytkowanie	232
§ 82. Pojęcie i funkcja społeczno-gospodarcza użytkowania	232
§ 83. Ogólny reżim prawny użytkowania	233
I. Uwagi wstępne	233
II. Ustanowienie użytkowania	233
III. Przedmiot użytkowania	234
IV. Treść prawa użytkowania	236
V. Obowiązki stron w stosunku użytkowania	237
VI. Wygaśnięcie prawa użytkowania	238
§ 84. Użytkowanie przez osoby fizyczne	238
§ 85. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne	239
§ 86. Inne wypadki użytkowania	242
§ 87. Użytkowanie w ramach <i>timesharingu</i>	243
Rozdział XVII. Służebności	244
§ 88. Ogólne pojęcie i funkcja społeczno-gospodarcza służebności	244
§ 89. Służebności gruntowe	246
I. Uwagi wstępne	246
II. Powstanie służebności gruntowych	247
1. Umowne ustanowienie służebności	247

2. Zasiedzenie służebności	248
3. Ustanowienie służebności drogi koniecznej	249
4. Inne przypadki powstania służebności na podstawie orzeczenia sądowego	250
5. Powstanie służebności na podstawie decyzji administracyjnej	251
III. Treść i wykonywanie służebności	251
1. Treść służebności czynnych	251
2. Treść służebności biernych	252
3. Wykonywanie służebności	253
IV. Utrzymanie urządzeń niezbędnych do wykonywania służebności	254
V. Podział nieruchomości	254
VI. Zmiana treści lub sposobu wykonywania służebności	255
VII. Wygaśnięcie służebności	255
§ 90. Służebności osobiste	256
§ 91. Osobista służebność mieszkania	257
§ 92. Służebność przesyłu	258
Rozdział XVIII. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	261
§ 93. Znaczenie spółdzielni mieszkaniowej w Polsce	261
§ 94. Treść i charakter spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu	264
§ 95. Wygaśnięcie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu	266
§ 96. Własnościowe a lokatorskie prawo do lokalu	267
§ 97. Własnościowe prawo do lokalu a odrębna własność lokalu	267
§ 98. Współczesne przekształcenia praw do lokali	268
Rozdział XIX. Zastaw	270
§ 99. Zabezpieczenie wierzytelności – wiadomości ogólne	270
§ 100. Funkcja zastawu	271
§ 101. Powstanie zastawu	272
I. Umowny zastaw zwykły	272
II. Zastaw rejestrowy	273
III. Hipoteka morska	274
IV. Zastaw ustawowy	275
V. Przymusowy zastaw skarbowy	276
§ 102. Przedmiot zastawu	276
§ 103. Zakres zabezpieczenia	277
§ 104. Akcesoryjny charakter prawa zastawu	278
§ 105. Treść prawa zastawu	278
§ 106. Zobowiązania stron w stosunku zastawu	279
§ 107. Tryb zaspokojenia wierzyciela	281
I. Zaspokojenie wierzyciela według zasad ogólnych	281
II. Zaspokojenie wierzyciela w przypadku zastawu rejestrowego	282
III. Zaspokojenie wierzyciela w przypadku hipoteki morskiej	283
§ 108. Wygaśnięcie zastawu	283
§ 109. Zastaw na prawach	284
Rozdział XX. Hipoteka	286
§ 110. Istota i funkcja hipoteki	286

§ 111. Powstanie hipoteki	287
I. Hipoteka umowna	287
II. Hipoteka przymusowa	289
III. Ograniczone zastosowanie hipoteki ustawowej	291
§ 112. Przedmiot hipoteki	291
I. Uwagi wstępne	291
II. Hipoteka na nieruchomości	292
III. Hipoteka łączna	292
IV. Hipoteka na udziale we współwłasności	293
V. Hipoteka na użytkowaniu wieczystym	294
VI. Hipoteka na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu	294
VII. Hipoteka na wierzytelności zabezpieczonej hipoteką	295
§ 113. Zakres obciążenia hipotecznego	295
§ 114. Wierzytelność zabezpieczona hipoteką	297
I. Istniejące i przyszłe wierzytelności pieniężne	297
II. Wielość wierzytelności	297
III. Wielość wierzytelności różnych podmiotów	298
IV. Podmiana wierzytelności	299
§ 115. Zakres zabezpieczenia hipotecznego	299
§ 116. Akcesoryjny charakter hipoteki	300
§ 117. Treść hipoteki	301
§ 118. Tryb zaspokojenia wierzytelności hipotecznej	302
§ 119. Ochrona hipoteki	303
§ 120. Wygaśnięcie hipoteki	304
§ 121. Rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym	305
§ 122. Hipoteka na wierzytelności hipotecznej	306
Część V. Posiadanie	309
Rozdział XXI. Pojęcie i rodzaje posiadania; nabycie posiadania	309
§ 123. Pojęcie posiadania rzeczy	309
I. Ogólne uwagi wstępne	309
II. Element faktycznego władztwa nad rzeczą	311
III. Czynniki woli posiadacza	312
§ 124. Współposiadanie rzeczy	312
§ 125. Dzierżenie rzeczy	313
§ 126. Posiadanie służebności	314
§ 127. Istota posiadania	314
§ 128. Rodzaje posiadania	315
I. Posiadanie samoistne i zależne	315
II. Posiadanie w dobrej i złej wierze	316
III. Dalsza stratyfikacja posiadania	317
§ 129. Nabycie posiadania	318
I. Pierwotne nabycie posiadania	318
II. Przeniesienie posiadania	318
III. Dziedziczenie posiadania	319

Rozdział XXII. Funkcje i skutki posiadania; domniemania związane z posiadaniem	320
§ 130. Funkcje posiadania	320
§ 131. Skutki posiadania	320
§ 132. Domniemania związane z posiadaniem	321
I. Uwagi wstępne	321
II. Domniemanie posiadania samoistnego	321
III. Domniemanie ciągłości posiadania	322
IV. Domniemanie dobrej wiary	322
V. Domniemanie zgodności posiadania ze stanem prawnym	322
Rozdział XXIII. Ochrona posiadania	324
§ 133. Bezwzględna ochrona posiadania	324
§ 134. Ochrona własna	325
I. Obrona konieczna	325
II. Dozwolona samopomoc	325
§ 135. Roszczenie posesoryjne	326
I. Przesłanki roszczenia	326
II. Treść roszczenia	327
III. Termin zawity roszczenia posesoryjnego	327
IV. Czynna legitymacja procesowa	327
V. Bierna legitymacja procesowa	327
VI. Wyrok sądu	328
§ 136. Ochrona posiadania między współposiadaczami	328
§ 137. Roszczenie o wstrzymanie budowy	329
Część VI. Księgi wieczyste	331
Rozdział XXIV. Społeczno-gospodarcze i jurydyczne znaczenie ksiąg wieczystych	331
§ 138. Pojęcie i funkcje ksiąg wieczystych	331
§ 139. Księgi wieczyste a ewidencja gruntów i budynków	332
§ 140. Zbiór dokumentów	333
§ 141. Instrumenty upowszechnienia ksiąg wieczystych i usprawnienia systemu prowadzenia ksiąg wieczystych	334
Rozdział XXV. Ustrój ksiąg wieczystych	335
§ 142. Jurysdykcja sądów powszechnych	335
§ 143. Prowadzenie ksiąg wieczystych w systemie informatycznym	335
§ 144. System realny ksiąg wieczystych	336
§ 145. Funkcja ustalenia stanu prawnego nieruchomości; prawa podlegające ujawnieniu w księdze wieczystej	338
§ 146. Wpis jako instrument ujawnienia stanu prawnego nieruchomości	340
§ 147. Struktura księgi wieczystej	340
§ 148. Jawność ksiąg wieczystych	341
Rozdział XXVI. Prowadzenie ksiąg wieczystych; postępowanie sądowe	343
§ 149. Nieprocesowy tryb postępowania wieczystoksięgowego	343

§ 150. Zakładanie ksiąg wieczystych	343
§ 151. Dokonywanie wpisów	344
I. Wniosek o wpis	344
II. Podstawa wpisu	345
III. Zakres kognicji sądu	346
IV. Orzeczenie sądu	347
§ 152. Procesowy tryb uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym	347
Rozdział XXVII. Materialnoprawne zasady systemu prawnego ksiąg wieczystych	348
§ 153. Znaczenie prawne wpisu do księgi wieczystej	348
I. Zasada wpisu – uwagi ogólne	348
II. Wpis o charakterze konstytutywnym	349
III. Wpis o charakterze deklaratoryjnym	349
IV. Moc wsteczna wpisu	350
§ 154. Domniemanie zgodności wpisu z rzeczywistym stanem prawnym	351
§ 155. Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych	352
I. Istota rękojmi – uwagi ogólne	352
II. Formalna wiarygodność treści ksiąg wieczystych jako podstawa rękojmi	353
III. Przesłanka rozporządzenia prawem ujawnionym w księdze wieczystej	354
IV. Odpłatność rozporządzenia	354
V. Przesłanka dobrej wiary nabywcy	355
VI. Skutki rękojmi	355
VII. Prawa objęte ochroną przed skutkami rękojmi	356
VIII. Wzmianki i ostrzeżenia wyłączające rękojmię	357
§ 156. Pierwszeństwo ograniczonych praw rzeczowych ujawnionych w księdze wieczystej	357
§ 157. Rozszerzona skuteczność praw osobistych i roszczeń ujawnionych w księdze wieczystej	358
Indeks rzeczowy	359